

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

RADA

OPINIA RADY

z dnia 10 marca 2009 r.

w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2008–2011 przedstawionego przez Włochy

(2009/C 70/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru sytuacji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 10 marca 2009 r. Rada przeanalizowała zaktualizowany program stabilności przedstawiony przez Włochy, obejmujący lata 2008–2011.
- (2) Dodatkowo w stosunku do utrzymujących się strukturalnych słabości, które od wielu lat uniemożliwiają osiągnięcie zadowalającego wzrostu wydajności, teraz również światowe spowolnienie gospodarcze dotkliwie uderza we włoską gospodarkę, mimo że niski poziom zadłużenia włoskiego sektora prywatnego i stosunkowo solidny system finansowy stanowiły dotychczas pewnego rodzaju ochronę przed bezpośrednim wpływem kryzysu finansowego. Znaczne osłabienie wzrostu realnego PKB we Włoszech nastąpiło już w połowie 2007 r., na długo przed pogłębieniem się kryzysu na rynkach finansowych. W wyniku mniejszego popytu krajowego i spadku eksportu spowolnienie przeszło w recesję w drugiej połowie 2008 r. Do najważniejszych wyzwań w najbliższej przyszłości zaliczyć należy przywrócenie zaufania przedsiębiorstw i konsumentów, zapewnienie dostępu do kredytów, zwłaszcza dla MŚP, ułatwienie dostosowań na rynku pracy umożliwiających przeciwdziałanie rosnącemu bezrobociu i polepszenie warunków dla wzrostu wydajności i wyższej konkurencyjności kosztowej. Wobec bardzo wysokiego długu publicznego i związanego z nim obciążenia odsetkami, reakcja rządu Włoch na te wyzwania musi odpowiednio uwzględniać potrzebę uniknięcia poważnego pogorszenia stanu finansów publicznych. Planowany kurs polityki budżetowej na rok 2009 jest zasadniczo

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przytoczone w niniejszym tekście są dostępne na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

neutralny. W tym kontekście, rząd przyjął w listopadzie 2008 roku w odpowiedzi na „Europejski plan naprawy gospodarczej”, pakiet środków naprawczych mający na celu wspieranie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw o niskich dochodach, przy jednoczesnym zwiększaniu inwestycji publicznych. Kolejne środki zostały przyjęte w lutym 2009 r. w celu wspierania popytu na energooszczędne dobra trwałe. Jednakże spowolnienie gospodarcze poważnie wpływa na włoskie finanse publiczne.

- (3) Scenariusz makroekonomiczny będący podstawą programu przewiduje, że po spadku realnego PKB o 0,6 % w 2008 roku, nastąpi dalsze jego zmniejszenie o 2 % w 2009 roku. Oczekuje się przywrócenia umiarkowanego wzrostu realnego PKB na poziomie 0,3 % w 2010 roku i bardziej zdecydowanego — w wysokości 1 % — w 2011 roku. Prognozy makroekonomiczne uwzględniają środki naprawcze uchwalone dnia 28 listopada, nie przedstawiono jednak w postaci liczbowej ich oczekiwanego wpływu na gospodarkę. W świetle obecnie dostępnych informacji ⁽¹⁾ opublikowanych po dacie granicznej dla ujętych w programie prognoz, wzrost gospodarczy może okazać się jeszcze niższy niż przewidziano w programie. W tym kontekście również przewidywania dotyczące zatrudnienia w 2009 r. wydają się raczej optymistyczne, zwłaszcza w odniesieniu do liczby przepracowanych godzin. Przedstawione w programie prognozy dotyczące inflacji wydają się natomiast realistyczne. Przewidywania dotyczące inflacji oraz zakładanego zmniejszenia wzrostu jednostkowych kosztów pracy w perspektywie średnioterminowej zakładają ograniczenie utraty konkurencyjności, która charakteryzuje gospodarkę Włoch od późnych lat dziewięćdziesiątych.
- (4) W śródkresowej prognozie służb Komisji ze stycznia 2009 roku przewidziano wzrost deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2008 roku do 2,8 % PKB, w porównaniu z docelowym deficytem zakładanym w aktualizacji programu z listopada 2007 roku w wysokości 2,2 %. Wyższy niż przewidywano poziom deficytu miał miejsce pomimo korzystnej sytuacji wyjściowej — w 2007 roku deficyt wyniósł 1,6 % PKB, poniżej zakładanego w poprzednim programie poziomu 2,4 %. Korzystniejsza sytuacja wyjściowa z 2007 roku została jednak utracona w wyniku rozwoju wydarzeń w 2008 roku częściowo w związku z niekorzystnymi warunkami gospodarczymi. Ponadto wyższe stopy procentowe doprowadziły do wyższych kosztów obsługi zadłużenia. Na niewystarczający wzrost dochodów — w stopniu większym niż wynikający ze spowolnienia gospodarczego — wpłynęło również wdrożenie szeregu środków uznaniowych, do których należą: wykorzystanie przez pracodawców w 2008 roku — przewidzianej już na 2007 rok — możliwości zmniejszenia obciążenia płac podatkami (dla pracowników posiadających umowy na czas nieokreślony), całkowite zniesienie podatku od nieruchomości stanowiących stałe miejsce zamieszkania oraz odroczenie na 2009 roku terminów płatności niektórych podatków, przyjęte wraz z pakietem środków naprawczych pod koniec 2008 roku. Szacuje się, że deficyt strukturalny, tj. deficyt dostosowany cyklicznie bez uwzględnienia środków jednorazowych i innych środków tymczasowych, wzrósł o 0,5 punktu procentowego PKB w stosunku do 2007 roku. Natomiast w aktualizacji programu z listopada 2007 roku zakładano poprawę salda 0,25 punktu procentowego..
- (5) Według programu poziom deficytu ma wzrosnąć z 2,6 % PKB w 2008 roku do 3,7 % PKB w 2009 roku, czyli powyżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB w 2008 roku. Natomiast w śródkresowej prognozie służb Komisji zakłada się poziom 3,8 % PKB. Zwiększenie deficytu spowodowane jest działaniem automatycznych stabilizatorów, przy czym planowany kurs polityki budżetowej jest zasadniczo neutralny. Szacuje się, że w szczególności wzrost wydatków pierwotnych, choć nie tak znaczny jak w przeszłości (3,1 % w ujęciu nominalnym wobec średnio 4,5 % w latach 1999–2007), w znacznej mierze przekracza nominalny wzrost PKB. Według programu wzrost dochodów znacząco się zmniejszy, ale mniej niż podstawa opodatkowania, między innymi ze względu na połączony efekt środków jednorazowych i stałych środków uznaniowych przyjętych z pakietem środków naprawczych i trzyletnim programem budżetowym oraz z uwagi na korzystny rozwój sytuacji w przypadku składek na zabezpieczenie społeczne. Mimo wzrostu zadłużenia niższe stopy procentowe doprowadzą do nieznacznego obniżenia wydatków z tytułu odsetek, co polepszyłoby nieco sytuację finansów publicznych. W konsekwencji saldo strukturalne zgodnie z obliczeniami przeprowadzonymi przez służby Komisji na podstawie informacji przedstawionych w programie polepszy się o 0,25 punktu procentowego PKB w porównaniu z 2008 roku.
- (6) W odniesieniu do średniookresowej strategii budżetowej w programie potwierdzono zobowiązanie do osiągnięcia celu średniookresowego polegającego na zrównoważonej sytuacji budżetowej w kategoriach strukturalnych, przy czym nie zakłada się osiągnięcia tego celu w 2011 roku. Spowolnienie gospodarcze oznacza opóźnienie w realizacji planu konsolidacji budżetowej przewidzianego w trzyletnim programie budżetowym przyjętym w lecie 2008 r. Potwierdzono zobowiązanie do korekty opierającej się na zmniejszaniu wydatków zawarte w tym pakiecie, w szczególności poprzez ogólne

⁽¹⁾ Ocena uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji ze stycznia 2009 roku, a także inne informacje, które uzyskano od tego czasu.

potwierdzenie średniookresowych prognoz w odniesieniu do poszczególnych kategorii wydatków i środków służących realizacji tego celu. Zakłada się wprawdzie, że pakiet środków naprawczych nie będzie miał wpływu na budżet, jednak jego wdrożenie doprowadzi do opóźnienia korekty opierającej się na zmniejszaniu wydatków, ze względu na ożywienie inwestycji i jednorazowe wypłaty środków na rzecz gospodarstw domowych w 2009 roku. Po gwałtownym wzroście przewidywanym w 2009 roku wskaźnik stosunku wydatków pierwotnych do PKB stopniowo wróciłby do poziomu zakładanego dla 2008 roku dzięki lepszym warunkom gospodarczym i znacznie mniejszemu wzrostowi wydatków w latach 2010–2011 (średnio 0,8 % w ujęciu nominalnym). Przewiduje się, że wskaźnik stosunku dochodów do PKB nieznacznie wzrośnie w latach 2008–2011. Przewiduje się, że po osiągnięciu rekordowego poziomu w 2009 roku deficyt zasadniczy spadnie do 3,3 % PKB w 2010 roku i 2,9 % PKB w 2011 roku. Przewidywany wzrost wydatków z tytułu odsetek począwszy od 2010 roku oznacza, że oczekuje się, że saldo pierwotne będzie polepszało się w szybszym tempie. Przeliczone saldo strukturalne ulegałoby dalszej poprawie w latach 2010 i 2011, łącznie o 1 punkt procentowy PKB. Planowana konsolidacja budżetowa w latach 2010–2011 wynika z ograniczeń wynikających z bardzo wysokiego długu publicznego. Przewiduje się, że wskaźnik długu publicznego brutto — po wzroście do poziomu nieco poniżej 106 % PKB w 2008 roku, również w wyniku ostrożnościowego gromadzenia płynnych aktywów we włoskim banku centralnym — będzie nadal wzrastał w latach 2009 i 2010 do poziomu 112 % PKB, a następnie nieznacznie spadnie do 111,6 % PKB w 2011 roku. Głównymi czynnikami takiego rozwoju sytuacji są planowana niska nadwyżka pierwotna i niższy nominalny wzrost PKB. Przewidziana w programie korekta przepływów kapitału jest stosunkowo niewielka, ale nie uwzględnia ona możliwego wdrożenia programu dokapitalizowania banków przyjętego wraz z pakietem środków naprawczych, ponieważ jeszcze go nie wprowadzono.

- (7) Wyniki w zakresie deficytu mogą okazać się gorsze niż zakładane w programie w całym okresie objętym programem. Po pierwsze, wzrost gospodarczy może być niższy. Po drugie, niższy wzrost wydatków pierwotnych planowany na lata 2010–2011 wymaga rygorystycznego wprowadzenia na wszystkich szczeblach administracji korekty opartej na zmniejszaniu wydatków, stanowiącej podstawę trzyletniego programu przyjętego w lecie 2008 roku. Po trzecie, zawarte w programie przewidywania dotyczące składek na zabezpieczenie społeczne, zwłaszcza w 2009 roku, mogą się nie sprawdzić, również ze względu na raczej optymistyczne założenia dotyczące wzrostu zatrudnienia. Co więcej, mimo że zakłada się pełne finansowanie pakietu środków naprawczych przyjętego w listopadzie 2008 roku i nowych zachęt fiskalnych z lutego 2009 roku na rzecz zakupu dóbr trwałych (nie włączonych do programu), mogą one wpłynąć na wyniki budżetowe w 2009 roku. Z tych samych powodów począwszy od roku 2009 zmiana wskaźnika zadłużenia może być mniej korzystna niż przewidziano w programie. Na wskaźnik zadłużenia brutto mogą również wpłynąć ewentualne operacje dokapitalizowania sektora bankowego.
- (8) Długoterminowy wpływ na budżet związany ze starzeniem się społeczeństwa jest we Włoszech mniejszy od średniej UE, przy wydatkach na emerytury rosnących nieco wolniej niż średnia unijna, co jest zasługą uchwalonych już reform systemu emerytalnego. Udział wydatków na emerytury w relacji do PKB nadal należy jednak do najwyższych w UE, a prognozy oparte są na założeniu, że uchwalone reformy zostaną w pełni wdrożone, w szczególności zaś, że zmienione współczynniki aktuarialne, które są w pełni zgodne z zasadą powiązania świadczeń z wysokością wpłaconych składek, stanowiącą podstawę zreformowanego systemu emerytalnego, zostaną wprowadzone zgodnie z planem od 2010 roku. Należy rozważyć zastosowanie dodatkowych środków, w szczególności dalsze podwyższenie wieku emerytalnego, przede wszystkim dla kobiet. Pozwoli to na przesunięcie wydatków socjalnych, tak by wprowadzić bardziej kompleksowy i jednolity system zasiłków dla bezrobotnych, który zapewniłby odpowiednią motywację do podjęcia pracy, i skuteczne działania aktywizujące bezrobotnych. Zgodnie z oceną zamieszczoną w programie sytuacja budżetowa w 2008 roku, która jest gorsza niż sytuacja wyjściowa z poprzedniego programu, jest wystarczająca do ustabilizowania obecnego wskaźnika zadłużenia, ale nie przyczynia się do skompensowania przewidywanego długoterminowego wpływu starzenia się społeczeństwa na budżet. Ponadto obecny poziom zadłużenia brutto przekracza znacznie określoną w Traktacie wartość referencyjną. Do zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych, które utrzymują się na średnim poziomie, ma przyczynić się osiągnięcie i utrzymanie wysokich nadwyżek pierwotnych w perspektywie średnioterminowej.
- (9) W ostatnich latach poczyniono znaczne postępy odnośnie do udoskonalenia ram budżetowych, co stanowi kluczowy warunek wstępny dla wiarygodnej średniookresowej strategii w zakresie korekty opartej na zmniejszaniu wydatków, wspieranej przez podniesienie optymalizacji i efektywności wydatków publicznych. Trzyletni program podatkowy przyjęty w lecie 2008 roku wzmacnia średniookresowe ramy budżetowe, określając szczegółowe roczne pułapy dla poszczególnych kategorii wydatków i wspierając je ogólnymi działaniami. Podjęto szereg innych inicjatyw w celu usprawnienia instytucji budżetowych. Struktura budżetu centralnego została zracjonalizowana poprzez wprowadzenie opartej na programie klasyfikacji umożliwiającej lepszą alokację środków zgodnie z celami

polityki rządu. Dopuszcza się większą elastyczność, tak by ministerstwa miały możliwość przesuwania środków między programami wydatków w zależności od priorytetów. W pięciu ministerstwach przeprowadzono pilotażowy przegląd wydatków w celu dokonania oceny efektywności wydatków publicznych obecnie planuje się taki przegląd w odniesieniu do całego procesu budżetowego. Wzmocniono mechanizmy egzekwowania zawarte w krajowym programie stabilności, regulujące relacje budżetowe pomiędzy poszczególnymi szczeblami administracji. Podejmowane są również istotne działania w celu podniesienia skuteczności i efektywności administracji publicznej, między innymi poprzez wspieranie bardziej racjonalnego wykorzystywania dostępnych środków i lepsze wynagradzanie zasług. W przyszłości jednym z największych wyzwań dla zarządzania budżetem będzie opracowanie nowych ram federalizmu budżetowego, które zapewniłyby odpowiedzialność administracji lokalnej i wspierałyby wydajność.

- (10) Pod koniec 2008 r. w reakcji na światowy kryzys finansowy władze włoskie przyjęły szereg środków w celu ochrony interesów oszczędzających i utrzymania odpowiedniego poziomu płynności finansowej i kapitalizacji systemu bankowego. Do końca 2009 r. umożliwiają one rządowi dokapitalizowanie banków znajdujących się w sytuacji niedoboru kapitału oraz gwarantowanie nowych zobowiązań bankowych przez okres do pięciu lat. Ponadto zaoferowano dodatkowe gwarancje państwowe dla detalicznych depozytów bankowych, wzmacniając w ten sposób ochronę w ramach międzybankowego systemu gwarancji depozytów, która znajdowała się we Włoszech na stosunkowo wysokim poziomie (gwarancje nieznacznie powyżej 100 000 EUR). Celem wzmocnienia ogólnej zdolności systemu do finansowania działalności gospodarczej Ministerstwu Gospodarki i Finansów umożliwiono subskrypcję instrumentów finansowych emitowanych przez będące w dobrej kondycji banki notowane na giełdzie, które to instrumenty w celach regulacyjnych będą mogły być kwalifikowane jako kapitał własny.

Wyceniane w programie na 10 mld EUR (około 0,7 % PKB) interwencje publiczne mają mieć charakter tymczasowy, a korzystające z nich banki muszą zobowiązać się do udzielania pożyczek gospodarstwom domowym i MŚP na odpowiednich warunkach.

- (11) W ramach zasadniczo neutralnego kursu polityki budżetowej, rządy podjęły środki wsparcia gospodarki, zgodnie z „Europejskim planem naprawy gospodarczej”, w wysokości około 0,4 % PKB w 2009 roku i 0,2 % PKB w 2010 roku. W każdym przypadku wpływ na budżet tych środków jest, zgodnie z oficjalnymi szacunkami, w pełni wyrównany przez jednorazowe dochody i trwałe podwyższenie niektórych podatków, wynikające przede wszystkim ze zwalczania uchylania się od płacenia podatków i unikania ich płacenia. Środki, które mają wspierać dochód do dyspozycji gospodarstw domowych oraz przywrócić zaufanie konsumentów, obejmują jednorazowe transfery gotówkowe dla gospodarstw domowych o niskich dochodach, rozszerzenie prawa do zasiłku na bezrobotnych o nietypowych formach zatrudnienia oraz zamrożenie niektórych cen za usługi użyteczności publicznej. Wsparcie dla przedsiębiorstw jest udzielane głównie w postaci odroczenia terminów płatności podatków oraz obniżenia podatku dochodowego od przedsiębiorstw. Obniżenie podatków dla wynagrodzeń w ramach systemów motywacyjnych jest próbą zwiększenia wydajności przy jednoczesnym obniżeniu kosztów pracy. Rząd próbuje również przesunąć dostępne środki unijne lub krajowe, tak by przyspieszyć realizację priorytetowych projektów dotyczących infrastruktury. Środki te są właściwie ukierunkowane i wprowadzane w odpowiednim momencie, pod warunkiem że osiągnięte zostanie planowane ożywienie inwestycji publicznych, i większość z nich ma charakter tymczasowy. Ich odwracalność jest zatem zapewniona, choć nie całkowicie. Wobec bardzo wysokiego wskaźnika zadłużenia pakiet stanowi odpowiednią reakcję na spowolnienie gospodarcze. W tym kontekście i biorąc pod uwagę konieczność zwiększenia wydajności i polepszenia zewnętrznej pozycji konkurencyjnej kraju, reformy strukturalne, w tym wzmocnienie ram w zakresie konkurencji, mają szczególne znaczenie dla Włoch. Wdrożenie już w 2009 r. szeregu zapowiedzianych środków strukturalnych może mocniej wspierać proces ożywienia i podnieść odporność gospodarki. Środki te obejmują inicjatywy na rzecz zwiększenia innowacji w przemyśle, promowania wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, oszczędzania energii i zmniejszenia obciążeń administracyjnych. Działania podjęte ostatnio przez partnerów społecznych w celu zmiany ram negocjacji płacowych, wsparte wymienionymi powyżej zachętami fiskalnymi dla wynagrodzeń w ramach systemów motywacyjnych, mogą doprowadzić do lepszej korelacji zmian płac i wydajności. Środki te związane są ze średniookresowym programem reform i z zaleceniami dla Włoch, przedstawionymi przez Komisję w dniu 28 stycznia 2009 roku w ramach strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.
- (12) Po dalszym wzroście deficytu w 2009 roku przewiduje się, że nastąpi jego stopniowe obniżenie w okresie objętym programem. Jednakże zmniejszenie deficytu zasadniczego do poziomu poniżej 3 % PKB do 2011 roku, jak przewidziano w programie, wymagać będzie zdecydowanego przestrzegania dyscypliny budżetowej i gotowości do przyjęcia — w razie konieczności — dodatkowych środków. W okresie objętym programem wskaźnik zadłużenia będzie wzrastał, oddalając się od poziomu wartości referencyjnej.

- (13) Co do wymagań odnośnie do danych, określonych w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie przedstawiono wszystkie dane obowiązkowe i większość opcjonalnych ⁽¹⁾.

Podsumowując, należy stwierdzić, że pakiet środków naprawczych na rok 2009 jest zgodny z „Europejskim planem naprawy gospodarczej” i można go uznać za adekwatny do sytuacji, biorąc pod uwagę bardzo wysoki wskaźnik zadłużenia. W związku z silnym spowolnieniem gospodarczym wynikającym z kryzysu finansowego przewiduje się, że w 2009 roku deficyt nominalny znacznie wzrośnie do poziomu powyżej wartości referencyjnej 3 % PKB. W latach 2010 i 2011 w programie przewidziano korektę opartą na zmniejszaniu wydatków, która ma obniżyć deficyt do poziomu nieco poniżej 3 % PKB w 2011 roku. Realizacja celów w zakresie deficytu w całym okresie objętym programem może być jednak utrudniona, ponieważ wzrost gospodarczy może być niższy od zakładanego. Ponadto może dojść do niepewnego wprowadzenia planowanych ograniczeń wydatków pierwotnych, nawet jeśli udoskonalone ramy budżetowe poprawią warunki dyscypliny budżetowej i efektywność wydatków. Zakłada się, że wskaźnik zadłużenia wzrośnie ze 104,1 % PKB w 2007 roku do ponad 111 % PKB pod koniec okresu objętego programem. Możliwy jest jeszcze większy wzrost wskaźnika zadłużenia brutto w konsekwencji dokapitalizowania sektora bankowego. Istotne słabości strukturalne wciąż utrudniają stabilny wzrost wydajności we Włoszech i pogarszają zewnętrzną pozycję konkurencyjną kraju, natomiast obecna struktura wydatków socjalnych nie wspiera dostosowania na rynku pracy.

W świetle powyższej oceny wzywa się Włochy do:

- (i) planowego wdrożenia polityki budżetowej w 2009 roku oraz zdecydowanej realizacji planowanej ścieżki dostosowania w okresie objętym programem; w celu doprowadzenia do systematycznego obniżania bardzo wysokiego wskaźnika zadłużenia oraz zapewnienia stabilności finansów publicznych w perspektywie długoterminowej;
- (ii) Dalszych postępów w celu poprawy zarządzania budżetem i opracowania nowych ram federalizmu budżetowego, które zapewniłyby odpowiedzialność administracji lokalnej i stanowiłyby podstawę dyscypliny budżetowej;
- (iii) kontynuowania wysiłków na rzecz podniesienia jakości finansów publicznych przez skupienie się na efektywności wydatków i ich strukturze, w tym poprzez przesunięcie wydatków socjalnych tak, by wprowadzić bardziej kompleksowy i jednolity system zasiłków dla bezrobotnych, który zapewniłby odpowiednią motywację do podjęcia pracy i skuteczne działania aktywizujące bezrobotnych, nie utrudniając przy tym procesu konsolidacji budżetowej.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2007	2008	2009	2010	2011
Realny PKB (zmiana w %)	PS luty 2009	1,5	- 0,6	- 2,0	0,3	1,0
	KOM styczeń 2009	1,5	- 0,6	- 2,0	0,3	bd.
	PS listopad 2007	1,9	1,5	1,6	1,7	1,8
Inflacja HICP (%)	PS luty 2009	2,0	3,5	1,2	1,7	2,0
	KOM styczeń 2009	2,0	3,5	1,2	2,2	bd.
	PS listopad 2007	1,9	2,0	2,0	1,8	1,9

⁽¹⁾ W programie nie przedstawiono danych opcjonalnych dotyczących wydatków z podziałem na funkcje i pewnych szczegółów dotyczących zmian zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych.

		2007	2008	2009	2010	2011
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PS luty 2009	1,7	0,3	- 2,3	- 2,7	- 2,5
	KOM styczeń 2009 ⁽²⁾	1,8	0,3	- 2,3	- 2,7	bd.
	<i>PS listopad 2007</i>	- 0,6	- 0,6	- 0,6	- 0,6	- 0,6
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PS luty 2009	- 1,6	- 1,6	- 1,3	- 1,1	- 0,9
	KOM styczeń 2009	- 1,6	- 2,2	- 1,3	- 1,5	bd.
	<i>PS listopad 2007</i>	- 1,3	- 0,8	- 0,6	- 0,4	- 0,2
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2009	46,6	46,4	46,8	46,8	46,6
	KOM styczeń 2009	46,6	46,4	46,5	46,5	bd.
	<i>PS listopad 2007</i>	46,2	46,3	45,9	45,8	45,7
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2009	48,2	49,0	50,5	50,0	49,5
	KOM styczeń 2009	48,2	49,2	50,3	50,2	bd.
	<i>PS listopad 2007</i>	48,6	48,5	47,9	47,3	47,0
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2009	- 1,6	- 2,6	- 3,7	- 3,3	- 2,9
	KOM styczeń 2009	- 1,6	- 2,8	- 3,8	- 3,7	bd.
	<i>PS listopad 2007</i>	- 2,4	- 2,2	- 1,5	- 0,7	0,0
Saldo pierwotne (% PKB)	PS luty 2009	3,4	2,5	1,3	1,9	2,6
	KOM styczeń 2009	3,4	2,3	1,0	1,2	bd.
	<i>PS listopad 2007</i>	2,5	2,6	3,4	4,2	4,9
Saldo dostosowane cyklicznie ⁽¹⁾ (% PKB)	PS luty 2009	- 2,4	- 2,7	- 2,6	- 1,9	- 1,6
	KOM styczeń 2009	- 2,5	- 2,9	- 2,7	- 2,4	bd.
	<i>PS listopad 2007</i>	- 2,0	- 1,9	- 1,2	- 0,4	0,2
Saldo strukturalne ⁽²⁾ (% PKB)	PS luty 2009	- 2,5	- 2,9	- 2,7	- 2,0	- 1,7
	KOM styczeń 2009	- 2,6	- 3,1	- 2,8	- 2,5	bd.
	<i>PS listopad 2007</i>	- 2,2	- 2,0	- 1,3	- 0,5	0,2

		2007	2008	2009	2010	2011
Dług publiczny brutto (% PKB)	PS luty 2009	104,1	105,9	110,5	112,0	111,6
	KOM styczeń 2009	104,1	105,7	109,3	110,3	bd.
	PS listopad 2007	105,0	103,5	101,5	98,5	95,1

Uwagi:

- (¹) Podane w programie wartości luki produktowej oraz salda dostosowanego cyklicznie zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji przedstawionych w programie.
- (²) W oparciu o szacowany potencjalny wzrost w wysokości — odpowiednio — 1,1 %, 0,9 %, 0,6 % i 0,7 % w latach 2007–2010.
- (³) Saldo dostosowane cyklicznie z wyłączeniem środków jednorazowych i innych środków tymczasowych. Działania jednorazowe i tymczasowe wynoszą 0,1 % PKB w 2007 roku, 0,2 % PKB w 2008 roku i 0,1 % w latach 2009–2011; wszystkie przyczynią się do zmniejszenia deficytu zgodnie z najnowszym programem i ze śródkresową prognozą służb Komisji ze stycznia.

Źródło:

Program stabilności (PS); prognozy śródkresowe służb Komisji ze stycznia 2009 r. (KOM); obliczenia służb Komisji.